

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประถมศึกษา บึงกาฬ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ลักษณะของเครื่องมือ
 - 2.2 การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 การแสวงหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 215 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,488 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 215 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,273 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 330 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 359 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 91 คน และครูผู้สอน จำนวน 268 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยใช้ประชากรจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ โดยกำหนดให้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) ได้แก่ ขนาดเล็ก 80 โรงเรียน ขนาดกลาง 126 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 9 โรงเรียน

2.2 สุ่มโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 40 ของโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางแต่ละอำเภอ เนื่องด้วยโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีน้อยผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนทุกโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากตามรายชื่อโรงเรียนจำแนกตามขนาดแบบใส่คืนได้โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 91 โรงเรียนแบ่งตามขนาดดังนี้

2.2.1 ขนาดเล็ก 32 โรงเรียน

2.2.2 ขนาดกลาง 50 โรงเรียน

2.2.3 ขนาดใหญ่ 9 โรงเรียน

2.3 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารเจาะจงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 2.2 ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร รวม 91 คน

2.4 เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแต่ละขนาดแตกต่างกันไม่มาจนเกินไป ผู้วิจัยจึงกำหนดครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 2.2 เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มแบบง่ายโดยวิธีการจับสลากแบบใส่คืนจะได้ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนละ 2 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนละ 3 คน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ กำหนดครูผู้สอนโรงเรียนละ 6 คน ได้กลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน จำนวน 268 คน ดังนี้

2.4.1 ขนาดเล็ก 64 คน

2.4.2 ขนาดกลาง 150 คน

2.4.3 ขนาดใหญ่ 54 คน

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 91 คน
และครูผู้สอน 268 คน

2.5 เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจึงกำหนดแยกโรงเรียน
ในแต่ละขนาดตามอำเภอทั้ง 8 อำเภอ โดยใช้เกณฑ์ การกำหนดจำนวนโรงเรียนที่เป็น
หน่วยการสุ่มร้อยละ 40 แต่เนื่องจากการปิดเคสจึงได้โรงเรียนที่เป็นหน่วยการสุ่มแยก
ตามอำเภอและตามขนาดดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง 2-3

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดแต่ละอำเภอ

อำเภอ	ประชากร									กลุ่มตัวอย่าง								
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่		
	โรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้สอน (คน)	โรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้สอน (คน)	โรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้สอน (คน)	โรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้สอน (คน)	โรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้สอน (คน)	โรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้สอน (คน)
เมืองบึงกาฬ	22	22	122	26	26	302	3	3	86	8	8	16	11	11	33	3	3	18
พรเจริญ	7	7	42	12	12	146	2	2	61	3	3	6	4	4	12	2	2	12
ศรีวิไล	4	4	16	10	10	168	1	1	37	2	2	4	4	4	12	1	1	6
เซกา	15	15	66	28	28	379	1	1	41	6	6	12	11	11	33	1	1	6
บึงโขงหลง	7	7	38	10	10	144	1	1	20	3	3	6	4	4	12	1	1	6
บุงคล้า	5	5	21	6	6	52	-	-	-	2	2	4	2	2	6	-	-	-
โซพิสัย	13	13	57	23	23	266	1	1	35	5	5	10	10	10	30	1	1	6
ปากคาด	7	7	38	11	11	136	-	-	-	3	3	6	4	4	12	-	-	-
รวม	80	80	400	126	126	1,593	9	9	280	32	32	64	50	50	150	9	9	54

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 3 รายละเอียดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
เมือง บึงกาฬ	โรงเรียนขนาดเล็ก					
	1. บ้านนาป่าน	1	6	1	2	3
	2. บ้านหนองนาแซง ดอนเจริญ	1	10	1	2	3
	3. บ้านท่าไคร้	1	4	1	2	3
	4. บ้านท่าโพธิ์	1	7	1	2	3
	5. บ้านแสนสำราญ	1	5	1	2	3
	6. บ้านไคสี	1	6	1	2	3
	7. บ้านสะง้อ	1	4	1	2	3
	8. บ้านโนนยาง	1	5	1	2	3
	โรงเรียนขนาดกลาง					
	1. บ้านพันลำเจริญ วิทยา	1	6	1	3	4
	2. บ้านบึงกาฬ	1	18	1	3	4
	3. บ้านเหล่าถาวร	1	9	1	3	4
	4. บ้านโนนสว่าง	1	22	1	3	4
	5. บ้านกำแพงเพชร	1	8	1	3	4
	6. หอคำพิทยาสรรค์	1	15	1	3	4
	7. บ้านโคกสะอาด	1	14	1	3	4
	8. บ้านนาสวรรค์	1	19	1	3	4
	9. เล็ดสิน	1	11	1	3	4
	10. บ้านนาเจริญ วิทยา	1	19	1	3	4
	11. บ้านโคกก่อง มิตรภาพที่ 86	1	18	1	3	4

ตาราง 3 (ต่อ)

อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
	โรงเรียนขนาดใหญ่ 1. อนุบาลบึงกาฬวิศิษฐ์ อำนวยการศิลป์	1	45	1	6	7
	2. ชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ (ธนาคารกรุงเทพ 29)	1	22	1	6	7
	3. บ้านโป่งเปือย	1	19	1	6	7
พรเจริญ	โรงเรียนขนาดเล็ก					
	1. บ้านโนน	1	5	1	2	3
	2. บ้านดงเสียด	1	9	1	2	3
	3. บ้านเหล่าใหญ่	1	6	1	2	3
	โรงเรียนขนาดกลาง					
	1. บ้านดอนหญ้านาง	1	18	1	3	4
	2. บ้านใหม่ศรีชมภู	1	23	1	3	4
	3. บ้านโคกนิคม	1	9	1	3	4
	4. บ้านหนองผักแว่น	1	17	1	3	4
	โรงเรียนขนาดใหญ่					
1. อนุบาลพรเจริญ	1	36	1	6	7	
2. ชุมชนบ้านโคกอุดม	1	25	1	6	7	
ศรีวิไล	โรงเรียนขนาดเล็ก					
	1. บ้านโนนม่วง	1	5	1	2	3
	2. บ้านหนองจิก	1	5	1	2	3
	โรงเรียนขนาดกลาง					
	1. บ้านหนองจันทร์	1	24	1	3	4
2. บ้านห้วยลึก	1	18	1	3	4	

ตาราง 3 (ต่อ)

อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
	3. บ้านนาสะแบง	1	21	1	3	4
	4. บ้านนาแสง	1	18	1	3	4
	โรงเรียนขนาดใหญ่					
	1. อนุบาลศรีวิไล	1	37	1	6	7
	โรงเรียนขนาดเล็ก					
	1. บ้านห้วยคอม	1	5	1	2	3
	2. บ้านโนนเหมือดแอ่	1	5	1	2	3
	3. บ้านห้วยเรือ	1	3	1	2	3
	4. บ้านท่ากกแดง	1	4	1	2	3
	5. บ้านหนองบัวแดง	1	5	1	2	3
	6. บ้านตาลเดี่ยว	1	5	1	2	3
	โรงเรียนขนาดกลาง					
	1. บ้านโนนสำราญ-ยางเรียน	1	11	1	3	4
	2. บ้านโสกท่ามะนาตาไก่	1	11	1	3	4
	3. บ้านตองโคกกระแซ	1	17	1	3	4
	4. บ้านดอนเสียด	1	15	1	3	4
	5. บ้านหนองแก่งทราย	1	27	1	3	4
	6. บ้านหนองชัยวาน	1	9	1	3	4
	7. บ้านหัวแฮต	1	16	1	3	4
	8. บ้านท่ากกตอง	1	9	1	3	4
	9. ชุมชนบ้านหนองหิ้ง	1	10	1	3	4
	10. หนองทุ่มวิทยา	1	21	1	3	4
	11. บ้านกุดลิ้ม	1	8	1	3	4

ตาราง 3 (ต่อ)

อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
บึงโขงหลง	โรงเรียนขนาดใหญ่					
	1. อนุบาลเซกา	1	41	1	6	7
	โรงเรียนขนาดเล็ก					
	1. บ้านคำสมบูรณ์	1	5	1	2	3
	2. หนงสิมโนนสวรรค์	1	8	1	2	3
	3. บ้านท่าดอกคำ	1	4	1	2	3
	โรงเรียนขนาดกลาง					
	1. บ้านบัวโคก	1	18	1	3	4
	2. บ้านนาอ่าง	1	15	1	3	4
	โรงเรียนขนาดเล็ก					
	1. บ้านคำแวง	1	4	1	2	3
โซพิสัย	2. บ้านโคกสะอาด	1	6	1	2	3
	3. บ้านศรีนาวา	1	4	1	2	3
	4. บ้านหนองแวง	1	6	1	2	3
	5. บ้านท่าคำรวม	1	7	1	2	3
	โรงเรียนขนาดกลาง					
	1. บ้านคำแก้ว	1	10	1	3	4
	โนนสามัคคี					
	2. บ้านห้วยทราย	1	9	1	3	4
	3. บ้านท่าสวาทท่าลี	1	7	1	3	4
	4. สังกวาลัยวิทย์ 1	1	15	1	3	4
	5. บ้านโคกกระแซ	1	10	1	3	4
	6. บ้านนาเหว่อ	1	17	1	3	4
	โนนอุดม					
	7. บ้านสามหนอง	1	12	1	3	4

ตาราง 3 (ต่อ)

อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
	8. บ้านคำไผ่	1	15	1	3	4
	9. บ้านโคกกลาง	1	10	1	3	4
	10. บ้านศรีชมภู	1	6	1	3	4
	โรงเรียนขนาดใหญ่					
	1. อนุบาลไชพิสัย	1	35	1	6	7
	โรงเรียนขนาดเล็ก					
	1. บ้านต้าย	1	3	1	2	3
ไชพิสัย (ต่อ)	2. บ้านหนองบัว	1	5	1	2	3
ปากคาด	3. บ้านโสกบง	1	5	1	2	3
	โรงเรียนขนาดกลาง					
	1. บ้านนาดง	1	12	1	3	4
	2. บ้านโนนเสถียร	1	9	1	3	4
	3. อนุบาลปากคาด	1	18	1	3	4
	4. บ้านห้วยไม้ซอด	1	16	1	3	4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1.1 แบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับตามวิธีของ Rensis Likert Method ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำนวน 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วย

1. การกำหนดวิสัยทัศน์
2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. การกระจายอำนาจ
4. การสื่อสารในองค์กร
5. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ระดับปัจจัยมากที่สุด	มีค่าคะแนน 5 คะแนน
ระดับปัจจัยมาก	มีค่าคะแนน 4 คะแนน
ระดับปัจจัยปานกลาง	มีค่าคะแนน 3 คะแนน
ระดับปัจจัยผลน้อย	มีค่าคะแนน 2 คะแนน
ระดับปัจจัยน้อยที่สุด	มีค่าคะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วย

1. เป็นต้นแบบนำทาง
2. สร้างแรงตลใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม
3. กล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน
4. เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น
5. เสริมสร้างกำลังใจ

โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมากที่สุด

มีค่าคะแนน 5 คะแนน

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมาก

มีค่าคะแนน 4 คะแนน

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารปานกลาง

มีค่าคะแนน 3 คะแนน

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารน้อย

มีค่าคะแนน 2 คะแนน

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารน้อยที่สุด

มีค่าคะแนน 1 คะแนน

1.2 แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ

2. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามด้วยตนเองโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาตามข้อ 2.1 ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายการดำเนินงานตามปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 5 ปัจจัย และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ เป็นต้นแบบนำทาง สร้างแรงจูงใจต่อวิสัยทัศน์ร่วม กล้าท้าทายต่อกระบวนการทำงาน เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น เสริมสร้างกำลังใจ แล้วกำหนดคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ring Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ Rensis Likert Method

2.3 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2.4 ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องทั้งความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ของข้อคำถามแต่ละข้อ ที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

2.5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.5.2 นายประหยัด คามตะศิลา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

2.5.3 นายสมพระเนตร ฝ่ายพงษา ผู้อำนวยการพิเศษโรงเรียนบ้านดงชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.5.4 นางศรีอุษา กมลธรรมรักษ์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านดงชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

2.5.5 นางดัชนี สอนรัมย์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบึงโขงหลงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 53 ชุด โดยมีรายละเอียดการทดลองใช้แบบสอบถามดังนี้

2.6.1 ใช้โรงเรียนขนาดเล็ก ทดลองแบบสอบถาม จำนวน 5 โรงเรียน เก็บผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ 2 คน ได้กลุ่มทดลองแบบสอบถามจำนวน 15 คน

2.6.2 ใช้โรงเรียนขนาดกลาง ทดลองแบบสอบถาม จำนวน 6 โรงเรียน เก็บผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ 3 คน ได้กลุ่มทดลองแบบสอบถาม จำนวน 24 คน

2.6.3 ใช้โรงเรียนขนาดใหญ่ ทดลองแบบสอบถาม จำนวน 2 โรงเรียน เก็บผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ 6 คน ได้กลุ่มทดลองแบบสอบถาม จำนวน 14 คน

2.7 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ตามวิธีการของเพียร์สัน โดยตัดข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α -Coefficient) ต่ำกว่า 0.23 ออกไป นำคำถามที่ใช้ได้ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -Coefficient)

ซึ่งผลการทดลองใช้แบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

2.7.1 ค่าอำนาจจำแนกด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.526 – 0.884

2.7.2 ค่าอำนาจจำแนกด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.566 – 0.922

2.7.3 ค่าความเชื่อมั่น ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.975

2.7.4 ค่าความเชื่อมั่น ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.987

2.8 นำร่างแบบสอบถามที่ได้เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์อีกครั้ง

2.9 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวม ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 359 ฉบับ และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ในการตอบแบบสอบถามแล้วคัดเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์
2. นำเอาแบบสอบถามที่คัดเอาไว้ไปตรวจคะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. นำคะแนนที่ได้จากข้อ 2 ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
4. การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการสรุปความคิดเห็นรายด้านและหาค่าความถี่แต่ละด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

- 2.1 การหาอำนาจจำแนก ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item total Correlation) ของ เพียร์สัน (Pearson)
- 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

- 3.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมาก” และสมมติฐานข้อที่ 2 “ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมาก” ใช้สถิติค่าเฉลี่ย

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121) ระดับปัจจัยมากที่สุด/ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับปัจจัยมาก/ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปัจจัยปานกลาง/ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อย/ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อยที่สุด/ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารน้อยที่สุด

3.2 สมมติฐานข้อที่ 3 “ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ แตกต่างกัน” และสมมติฐานข้อที่ 4 “ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ แตกต่างกัน” ใช้สถิติการทดสอบค่าสถิติที (t-test) ชนิด Independent Samples

3.3 สมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า “ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ แตกต่างกัน” และสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า “ผู้บริหารและครูผู้สอน ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ แตกต่างกัน” ใช้สถิติการทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

3.4 สมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า “ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ แตกต่างกัน”

และสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า “ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี แตกต่างกัน” ใช้สถิติการทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

3.5 สมมติฐานข้อที่ 9 ที่ว่า “ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก” ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน

3.6 สมมติฐานข้อที่ 10 “ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอย่างน้อย 1 ตัวมีอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี” ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ถ้าผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานตามปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในด้านที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จะนำปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านนั้นๆ มาจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนา โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชชัย ไพโรจน์ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. นายประหยัด คามตะศิลา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา บึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
4. นายพรมมา สิงหามาตย์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านโคกสว่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
5. นายพิบูลย์ การิเทพ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาล
เซกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
6. นายบุญทวี สาลี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
7. นายสุปรณิษ อุดมเพ็ญ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาล
ศาสนสิทธิ์อำเภอยาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
8. นายสุรชาติ ใจสู้ศึก ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
บ้านหนองสูงพวยลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
9. นายมานพ กลิ่นจันทร์ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านนาสะแบง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
10. ดร.ศรีอุษา กมลธรรมรักษ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดงชมภู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ